

BUTLLETÍ

**de l'Associació d'Alumnes
Obrers de l'Escola Industrial
de Vilanova i Geltrú**

Publicació mensual

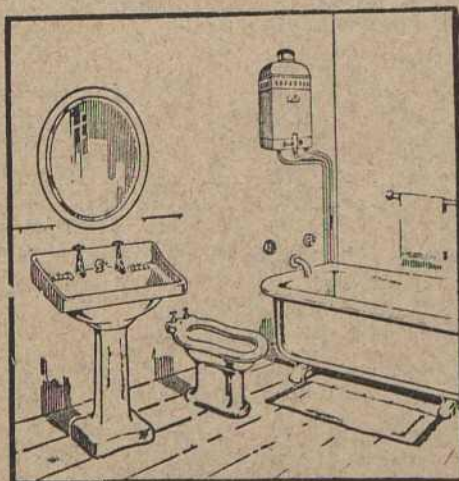
**Portaveu de
l'Associació**

Any IX

Núm. 80

Bañeras Lavabos
Calentadores
Waters Bidets
Cuartos de baño

WATER-CLOSETS
sin depósito
por medio del
Fluxómetro
"Iberia"

Funcionamiento
admirable

Calentadores "IRIS"
para cuarto de baño

Inexplosibles,
sólidos,
seguros
y de gran
rendimiento

Más de 4.000
instalados en
Barcelona

Garantizados
por 10 años

JAIME SAURET

7, PELAYO, 7

BARCELONA

FILL de JAUME PUJOL I BAUSIS

FÁBRIQUES DE PRODUCTES CERÁMICS

Mosaic de Grés

Rajoles corrents

i fines de porcel·lana

Gerreria, etc., etc.

Despatx : Carrer Tallers, 9

BARCELONA

Academia COTS

FUNDADA EN 1879. DIRECTOR - PROPIETARIO : A. COTS TRIAS

MONTADA A SIMILITUD DE LAS GRANDES INSTITUCIONES DE ENSEÑANZA COMERCIAL E IDIOMAS DEL EXTRANJERO - PROFESORADO PRACTICO ESPECIALIZADO, DE RECONOCIDA PROBIDAD, NATIVO PARA LOS IDIOMAS - INCORPORADA A LA ESCUELA SUPERIOR DE COMERCIO E INSTITUTO NACIONAL DE SEGUNDA ENSEÑANZA

Casa central :

Avenida Puerta del Angel, 36 y 38

Apartado 782

Teléfonos 18953 y 75303

B A R C E L O N A

CLASES SELECTAS. - Distintos salones aulas para la separación de ambos sexos, con las comodidades apetecibles.

ASIGNATURAS : Letra Comercial, Ortografía Castellana y Catalana, Correspondencia particular y comercial, Aritmética y Cálculo Mercantil, Clasificación y Archivo, Prácticas de Escritorio, Teneduría de libros de conformidad a las leyes tributarias y Libro de Ventas, Mecanografía en todos sus aspectos, Taquigrafía, Dibujo, Francés, Inglés y Alemán.

Clases generales, cuota módica. Clases particulares para personas respetables. Clases para la mujer, a **5** pesetas mensuales una hora diaria. Clases generales alternas para JOVENES Y SEÑORITAS, convenientemente separados, de Mecanografía, Taquigrafía y Francés, a **5** pesetas mensuales.

Cursos rápidos. La Academia Cots COLOCA oportunamente a sus alumnos dignos y capacitados.

PERITAJES, PROFESORADO MERCANTIL y BACHILLERATO.

Butlletí de l'Associació d'Alumnes Obrers de l'Escola Industrial de Vilanova i Geltrú

Portaveu de l'Associació ♦ ♦ ♦ Publicació mensual

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ PER ALS NO SOCIS :

Semestre . . . 1'75 Ptes.
Any 3'50 »
Número solt. 0'30 »

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ :

Ateneu de Vilanova
i Geltrú, Rambla
Principal, núm. 10

Del contingut dels treballs
que es presentin per a la seva
publicació, en seran respon-
sables els seus autors.

REEMPRENENT LA TASCA

DESPRÉS d'haver passat uns quants mesos de descans obligat per circumstàncies alienes a la voluntat de la Junta Directiva, sobre la qual ha caigut una feina feixuga de reorganització, ens posem altra vegada, per mitjà del nostre portaveu, en contacte amb els nostres associats, continuant la història de l'Associació, de la qual han estat un reflexe fidel, primer, la Memòria publicada que contenia els anys compresos entre el 1916 al 1920, inclusius, i després les pàgines d'aquest BUTLLETÍ des de la seva aparició, que ja ha aconseguit els nou anys de vida, cas únic en els anals periodístics de la nostra vila, en publicacions del caire de la nostra.

Publicar una revista a molts els semblarà que és una tasca planera, sobretot si veuen que d'una manera periòdica van rebent l'exemplar que com associats els hi correspon; però sostenir-la procurant que no perdi l'interès, posar-hi tota la cura per a que els qui la llegeixin hi posin també aquell amor i aquella voluntat que hi esmercen tots els que tenen el compromís de donar-la a llum, és ja una tasca més difícil, que solament es porta a terme quan existeixen homes que robant hores al descans i a l'expansió i portats per un amor intens a les col·lectivitats es llencen decidits a la feina, no essent pas obstacle per tirar endavant els entrebancs que en el seu camí troben, en la poca constància dels companys amb els quals s'han fet les primeres campanyes i en l'abstenció completa d'altres que, posseint aptituds, abandonen les rengleres en les quals al principi semblava que hi portessin tots els entusiasmes.

I és que manca una qualitat a molts homes : la perseverància. Per això veiem com de moment, s'apleguen moltes voluntats per a bastir una obra, per a donar realitat a una idea, per fundar una col·lectivitat; però veiem que aquells entusiasmes van apaivagant-se a mesura que el temps avança, i si s'aconsegueix veure assolit el projecte que acaronem, moltes vegades s'enderroca perquè

aquelles voluntats i aquells entusiasmes que s'han tingut per crear una obra, manquen per a sostenir-la. Això sí, si l'obra desapareix, tot són planys... i ningú vol ésser culpable.

Alguna cosa de les anotades pot aplicar-se al cas del petit eclipse del nostre BUTLLETÍ, no per ell en sí mateix, sinó perquè existint causes com les esmentades, essent una de les obligacions que té la Junta Directiva, ha hagut aquesta d'esmerçar activitats d'un altre ordre, principalment en el que fa referència al nostre Estadi, per anar sostenint l'obra de cultura integral de la nostra col·lectivitat; activitats que, per altra part, els nostres consocis no ignoren que han estat desplegades, per les circulars que han rebut i per les Juntes generals que s'han celebrat, totes elles encarrilades a dur a bon terme els objectius de la nostra Associació.

No s'ha descuidat, però, la labor cultural, com així pot llegir-se en la Memòria-resum que en altre lloc d'aquesta edició publiquem, en la que s'hi anoten les conferències donades, d'algunes de les quals ja s'han publicat les ressenyes en aquestes planes, en les que, de les que no ho havem fet encara, les donarem també, o quan menys una referència, per a que restin registrades totes a les pàgines d'aquest portantveu.

Avui, normalitzada la situació i ja en camí els plans de la Junta Directiva, reemprenem la nostra tasca, per a la qual esperem que no ens mancarà l'apoi ni la col·laboració dels nostres volguts consocis.

MEMORIA - RESUM

DELS ACTES DE MÉS RELLEU CELEBRATS PER L'ASSOCIACIÓ D'ALUMNES OBRERS DE L'ESCOLA INDUSTRIAL DE VILANOVA I GELTRÚ DURANT L'ANY 1931, LLEGIDA EN LA JUNTA GENERAL CELEBRADA EL DIA 26 DE GENER DE 1932

EXCURSIÓ DEL PRIMER DE MAIG

Aquesta excursió que celebra l'Associació anyalment, com a commemoració de la Festa del Treball, i que pot dir-se que ha pres un caire tradicional, s'efectuà en l'any de 1931 a Olesa de Montserrat. Foren en número de cinquanta-cinc els excursionistes que hi prengueren part, visitant-se la «Colònia Sedó», «Manufactura Textil, S. A.» i «Indústria Olesana». La tornada s'efectuà per Martorell, on es parà uns minuts per admirar l'històric Pont del Diable, avui declarat monument nacional.

EXCURSIÓ ESCOLAR DE FI DE CURS

Organitzada per la Junta i secundada entusiàsticament per la Comissió Escolar, representada en el sí de la Directiva de l'Associació, tingué efecte el dies 9 i 10 de juny. Va tenir-se l'encert, amb l'objecte de donar més marge de facilitat

tats als alumnes, de començar-se a cotitzar des de principis de curs, establint-se la quota setmanal de 0'25 pessetes. Remarquem aquest detall per a demostrar que així fou possible que a l'excursió s'hi aplegués el crescut nombre de quaranta alumnes.

Es realitzà aquesta excursió, a Barcelona, on s'hi féu una estada de dos dies, visitant les indústries següents :

Dia 10. — Matí : Casa Girona. Tarda : Fundició Tipogràfica «Neufville» i «Riegos y Fuerzas del Ebro». Nit : Tallers d'«El Día Gráfico».

Dia 11. — Matí : Central tèrmica «La Catalana». Tarda : Casa Elizalde.

Creiem deu fer-se esment de l'activitat i entusiasme que aportaren per l'organització, els companys senyors Lluís Arnabat i Josep Garí.

SECCIÓ DE NÀUTICA I GIMNÁS

Aquesta Secció celebrà reunió el dia 27 d'abril, en la que s'encarregà de l'organització de la mateixa als senyors : Antoni Castells, Joan Gálvez, Gaspar Montserrat, Daniel Martí i Miquel Bèrnia (aquest darrer en representació de la Junta Directiva).

Cal remarcar a favor d'aquesta Comissió, que, demés de portar a terme, com en anys anteriors, la preparació eficaç de la temporada de banys, organitzà per als dies 4 i 5 d'agost, el campionat local de natació, que malgrat no estar aquells dies la mar en condicions per a celebrar-hi curses, constituí un èxit que mereix ésser assenyalat en aquestes pàgines.

Sobre l'esmentada Secció, hem de lamentar haver tingut de desallotjar el local on estàvem instal·lats, justament el tercer any de son funcionament, tant més, per ésser una de les Seccions que cada any anava prenent nou increment, aplegant en el temps d'estiu un bon nucli d'entusiastes, donant una activitat més, ja remarcable, a la nostra entitat.

Causes imprevistes, però, ens han portat a aquesta situació inesperada, tant per nosaltres com pel propietari D. Josep A. Ribot, ja que per assumptes essencialment particulars, ens hem vist obligats, en justa correspondència, deixar-li lliure la dependència que ocupàvem.

SECCIÓ ESPORTIVA

Es aquesta Secció la que ha sofert un canvi més radical, si comparem la present amb la d'anys anteriors.

Degut a l'increment que prengué el professionalisme, sobretot en el fútbol, la Junta d'aquesta Secció, que actuava completament autònoma, exposà la impossibilitat de seguir endavant. Pres això en consideració per aquesta Directiva, cregué necessari portar-ho a una Reunió General, de la qual se'n va treure la conclusió de tornar aquesta Secció al seu primitiu lloc. Fet això, posàrem a la pràctica la celebració d'actes purament amateurs, amb la confiança de què podríem mantenir la Secció Esportiva, si bé no amb l'esplendor d'altres temps, quan menys dins una actuació discreta. Ens inspirava aquest optimisme la

possibilitat que tindrien de poder actuar, aquells antics elements incondicionals de l'Associació.

Vàrem intentar portar-ho en aquest sentit, fent treballs per la seva organització, no passant això d'ésser una il·lusió, i en aquestes circumstàncies va fer-se la proposició d'arrendament del camp. Salvant alguna excepció, però amb la més absoluta inalterabilitat per part dels senyors socis, va acordar-se accedir-hi, baix les condicions estipulades en la General que per aquest objecte va celebrar-se el dia 16 de setembre.

Queda, per tant, quelcom més reduïda l'actuació d'aquesta Secció, que ha passat a Comissió dintre la Directiva, cosa que lamenta aquesta, ja que tots junts deuriem posar una major atenció per al desenrotllament de la cultura física.

DE L' ESCOLA

No hem deixat d'estar en contacte amb la nostra Escola i tot el que a ella afecta, en consonància amb la nostra entitat, havent mantingut aquelles relacions cordials, palesades en tots els assumptes que en el desenvolupament natural havem hagut de recórrer. El que fem notar amb satisfacció plena.

CONVERSES - CONFERENCIES

S'ha donat la mateixa continuïtat a les converses-conferències que començà la Junta anterior i que avui podem qualificar d'idea excel·lent la celebració de les mateixes, ja que els temes diversos han estat desenrotllats amb una demostració magnífica de la competència dels conferenciants. Aquests han estat :

D. Antoni Escofet i Mercé, qui el dia 16 de gener dissertà sobre : *A la recerca de tema.*

D. Frederic Serrano i Mora, el dia 27 de gener desenrotllà el tema : *Principis de la combustió.*

D. Jaume Matheu i Güell parlà d'*Insecticides* el dia 5 de febrer.

D. Martí Fusté i Salvatella, el dia 3 de març desenrotllà el tema : *L'Estatut d'Autonomia de Catalunya de 1919.*

D. Joan Segalà i Ventosa parlà de *Motors*, el dia 10 de març.

D. Fermí Virella i Cusialls, el dia 17 de març desenrotllà el tema : *Factors del progrés humà*; en aquesta es projectaren dues pel·lícules i es tancà el curs.

Reemprem de nou aquest any, han ocupat la nostra tribuna el consoci D. Josep M.ª Ferrer i Pi, el qual versà sobre el tema : *Els conceptes econòmics en la formació professional*, el dia 26 de novembre, i D. Josep M.ª Cucurella i Xicola, que parlà de *Llums invisibles*, el dia 10 de desembre.

Per a donar idea de l'acceptació amb què han estat acollides aquestes converses-conferències, direm que totes elles s'han vist concorregudíssimes d'associats, que amb els seus aplaudiments han donat una prova de simpatia vers els conferenciants i d'amor a l'Associació.

DEL NOSTRE PORTAVEU

S'ha de tenir en compte l'esforç que representa la publicació del mateix per a la seva marxa normal, i per a donar acompliment als compromisos, tots al cap i a la fi de l'Associació, ha fet que sortís intercalat, no decaient, però, ni un moment, del prestigi que ja gaudeix des de què va començar a veure la llum, estant ja a l'any desè de la seva publicació.

Vilanova i Geltrú, 31 de desembre de 1931.

El President,
Francesc Mestres

El Secretari,
Ramon Carbonell

CONFERENCIES

DESPRÉS de la conferència donada al nostre estatge per D. Frederic Serrano, i de la qual publicarem la ressenya en l'edició passada, ocupà la tribuna de la nostra Associació, el dia 5 de febrer de l'any 1931, o sigui durant el curs passat, el nostre amic i col·laborador D. Jaume Matheu, qui desenrotllà el tema «Insecticida», fent una dissertació molt documentada tractant de l'aplicació que s'ha donat, com insecticida, a la planta anomenada *Pelitre*.

Parlà de l'extracció dels principis actius del pelitre, amb l'objecte de preparar les emulsions o les solucions insecticides, extenent-se en l'explicació respecte la forma d'operar per obtenir-les, detallant les substàncies diverses que indistintament poden emprar-se en la preparació de l'extracte que contingui tota la oli-reïna del pelitre. Les substàncies esmentades són l'alcohol, comprenent-hi el desnaturalitzat, l'alcohol-èter, l'èter de petroli, cloruros orgànics inflamables, tetracloruro de carbon, etc.

El pes de l'extracte varia segons el disolvent emprat; per exemple: per 100 quilos de flors, s'obté un extracte que pesa: 5 a 8 quilos, esgotant-les amb èter ordinari; 20 a 30 quilos, si s'esgoten amb alcohol o alcohol-èter; 3 a 4 quilos, si es fa amb èter de petroli; 5 a 7 quilos, emprant tetracloruro de carbon.

L'esgotament de les flors del pelitre no representa cap dificultat; és fàcilment realitzable.

Parlà després de la preparació d'emulsions i de solucions concentrades, essent el proto-tipus d'aquestes, el sabó-pelitre.

La fabricació de productes insecticides pelitrats pot considerar-se com a resolta, i els productors de pelitre trobaran totes les facilitats per a transformar les flors d'aquest vegetal en emulsions o solucions insecticides.

No és difícil actualment, extreure els principis actius del pelitre i transformar-los en productes pulveritzables; no és tan fàcil, però, trobar pelitre suficient i que sigui actiu per ésser tractat durant els tres mesos que segueixen a la seva collita.

Els conreadors i els industrials productors de pelitre, trobaran un profit cert i faran un bé per les aplicacions que pot tenir com insecticida.

I en arribar aquí donà fi a la seva dissertació el senyor Matheu, expressant el senyor Segalà, que presidí l'acte, les gràcies a la concurrència.

* * *

Seguint la tanda de conferències del curset 1930-1931, el dia 3 de març de l'any passat ocupà la tribuna de la nostra Associació el nostre bon amic i compatriota D. Martí Fusté i Salvatella, qui dissertà sobre «Estatuts d'Autonomia de Catalunya, de 1919», fent-ne un extens i documentat estudi, analitzant-los principalment en l'aspecte jurídic, i extenent-se en consideracions ben atinades respecte la tasca feta a Catalunya des de molts anys per la consecució de l'Autonomia.

* * *

La penúltima de les conferències del curs passat, anà a càrrec del nostre volgut consoci D. Joan Segalà i Ventosa, President, en aquella data, de la nostra entitat, i va tenir efecte el dia 10 de març de 1931, essent el tema a tractar «Motors», en el que el conferenciant palesà a bastament els seus coneixements sobre el mateix, fent extenses explicacions i demostracions a la pissarra, extenent-se de faísó principal en la part de motors d'explosió.

Tant la conferència del senyor Fusté com la del senyor Segalà, foren escoltades per nombrosa concurrència, que premià la labor dels dissertants amb llargs aplaudiments.

EL XVIIIe HOMENATGE A LA VELLESA

EL dia 3 d'abril de l'any en curs va tenir efecte a la nostra vila el XVIIIe Homenatge a la Vellesa, o sigui l'acte principal d'honorar els vells i emparar-los, festes que va instituir a Catalunya la benemèrita Institució Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis.

Tots els actes que se celebraren foren bells i edificants. Bells, perquè sempre és bell donar realitat a una idea generosa. Edificants, per l'exemplaritat que enclouen tots els actes inspirats en sentiments de bondat i que per força han de deixar rastre d'aquesta en el cor de tothom qui els presencia i per tant, predisposen a la gent a sembrar les llavors del bé.

La festa va celebrar-se en el Teatre Bosc, que va emplenar-se per complet, acudint-hi el poble a retre pleitesia als homenatjats.

Des de les Cases Consistorials d'on partí la Comitiva, tots els balcons de les cases per on passà aquesta, aparegueren endomassats, sumant-se així, de faísó fervorosa, els vilanovins, a la festa d'homenatge.

La comitiva la formaven els automòbils que, cedits per llurs propietaris, eren ocupats pels vells homenatjats amb les padrines llurs; les senyeres de les entitats vilanovines, l'Orfeó de la Casa de Família per a Cegues, que funciona

sota el patronatge de la Caixa de Pensions i les representacions de la vila i foranes.

La presidència de l'acte la composaven el senyor Alcalde D. Josep Sanmartí; D. Ventura Gassol, Conseller de Cultura de la Generalitat, en representació del Govern de Catalunya; D. Francesc Moragas i Barret, Director de la Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvi, qui fou l'iniciador dels homenatges; D. Joan Ventosa i Roig, Diputat a Corts; D. Josep M.ª Boix, Subdirector de la Caixa de Pensions, i el representant de l'Autoritat de Marina.

Ocupaven seients de preferència a l'escenari, les velletes i els vellets, les padrines, l'Orfeó de la Casa de Família per a Cegues i les representacions locals amb les senyeres.

Els oradors que adreçaren la paraula a la nombrosíssima concurrència aplegada en el Teatre Bosc, foren l'Alcalde, senyor Sanmartí; el Diputat a Corts, senyor Ventosa i Roig; el Subdirector de la Caixa de Pensions, doctor Boix; el Conseller de la Generalitat, senyor Gassol, i el Director de la Institució organitzadora, senyor Moragas, els quals, amb mots al·lusius a l'acte, glossaren els conceptes d'amor als vells i el deure que tenim d'emparar-los.

Acabats els parlaments es llegí una afectuosa salutació adherint-se a la festa, tramesa pel senyor President del Consell Directiu de la Caixa de Pensions, D. Lluís Ferrer-Vidal i Soler.

Els vells pensionats amb una pesseta diària, són : D. Antoni Pascual i Albop, D. Manuel Imperial i Hernández, D. Ramon Rossell i Mestres, D. Joan Galofré i Soler, D. Josep Segarra i Lluís, D.ª Rosa Miquel i Olmer, D.ª Teresa Mas i Argilagós, D.ª Josepa Bosc i Campillo; D.ª Maria Campillo i Alfonsa, donya Magdalena Gualdo i Pascual, D.ª Carme Llosas i Vidal i D.ª Teresa Huguet i Planas, aquestes dues darreres de Sant Pere de Ribes i de Cubelles, respectivament.

Foren entregades, amb la imposició inicial de cent pessetes, vint llibretes d'Estalvi, a favor d'altres tants vellets i velletes, entre els quals n'hi ha de Vilanova, Sant Pere de Ribes i Cubelles.

Les senyoretetes d'aquesta vila i dels dos pobles veïns, abans anomenats, que apadrinaren als vells, posant una nota simpàtica de joventut, alegria i formosor a la festa, foren : Maria Albet, Rosa Alemany, Filomena Almirall, Maria Bertrán, Josepa Bou, Josepa Clavell, Mercè Escofet, Ofèlia Ferrer, Concepció Gassó, Marina Gibert, Carme Ivern, Carme Mercadé, Montserrat Miró, Josepa Papiol, Maria Papiol, Maria Lluïsa Pedro, Consol Poch, Palmira Ramírez, Dolors Sansi, Primitiva Sentís, Geltrudis Soler, Josepa Soler, Maria Subirana, Teresa Torras, Josepa Trius i Maria Lluïsa Vidal.

Sota la direcció del seu mestre D. Ildefons Barberá, l'Orfeó de la Casa de Família per a Cegues, amb una justesa admirable interpretà varies cançons, mereixent l'aprovació unànime del públic, els aplaudiments del qual anaven plens de l'emoció que embolcallava l'ambient.

Acabà la festa del Teatre Bosc amb l'execució de l'obra de l'immortal Clavé, *Els Xiquets de Valls*, que cantaren molt acuradament, formant un conjunt de

noranta veus, els choristes de «La Unió Vilanovesa» i els de l'«Orfeó Cossetània», dirigits pel mestre D. Manuel Bosser.

Acabada la Festa d'Homenatge, en el saló d'actes del Foment del Treball va tenir lloc un dinar íntim, també a honor dels homenatjats, prenent-hi part les mateixes representacions abans anomenades, i al final del qual el senyor Director de la Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis, D. Francesc Moragas, agrai l'adhesió que el poble de Vilanova havia mostrat per al XVIIIe Homenatge a la Vellesa.

Va retre un record als fundadors de la Caixa d'Estalvis Vilanovina i una salutació als qui fins ara havien constituït la Junta Directiva de la mateixa.

Al·ludí la fusió feta per la Caixa de Pensions amb la Institució vilanovina, dient que la Caixa amb la direcció de la qual s'honora, tindrà cura que aquest aplegament realitzat es tradueixi en profit positiu per a la nostra vila.

A la tarda, l'Orfeó de la Casa de Família per a Cegues, donà un concert a la Casa d'Empar d'aquesta vila, a la que, per uns moments, hi portà l'alegria i l'emoció d'un dia en el qual s'havia acomplit una finalitat lloable i sembradora de llavors benefactores.

L'Associació i el BUTLLETÍ, que estigueren representats als actes celebrats, reiteren als mateixos la seva adhesió més fervent.

ANTOLOGIA D'ESCRITORS VILANOVINS

TEODOR CREUS I COROMINAS

(1827-1921)

EN aparèixer per primera volta a les pàgines del BUTLLETÍ el nom de tan il·lustre compatrici, creuríem faltar al deure de bons vilanovins, si, fins allunyant-nos de la índole essencialment literària d'aquesta rúbrica, no donèssim a conèixer a la generació actual un esbós biogràfic d'una personalitat rellevant a qui pot aplicar-se, sense por de caure en l'exageració més mínima, el tòpic de què escriure la seva vida és escriure la història de Vilanova del seu temps.

Sa influència directa en la vida vilanovina començà l'any 1857, quan en Teodor Creus va fixar l'estada a la casa pairal del carrer de l'Aigua de la nostra vila, procedent de Barcelona, on hi havia cursat l'advocacia, que hi exercí varis anys. A la capital catalana ja foren reconeguts el seu talent i la seva activitat, com ho prova el que fos nomenat en 1853 vocal de la Junta d'Instrucció Pública i elegit diputat provincial, havent format part de la Junta de Moneda del Principat, i havent estat designat per la Diputació barcelonina per a tractar amb el govern central de l'allavors incipient qüestió obrera.

Vingut a Vilanova, seguí exercint la seva professió d'advocat amb tal desinterès, equanimitat i coneixement profund de la carrera, que el seu despatx tingué anomenada a la nostra vila i fora d'ella, i fou visitat per rics i per pobres,

per amics i enemics, si és que d'enemics poden qualificar-se els clients no afins en creències religioses o separats d'ell per inevitables incidents de la política de poble, que el consultaven, car les acrituds de l'adversari es debilitaven al contacte del devesall de bondat que es desprenia de tota actuació seva. Però cal fer constar que aquesta bondat no significà mai feblesa de conviccions ni baixa condescendència; ell la feia compatible amb una rectitud de caràcter envejable, amb una fermesa d'ideals irreductible i amb una rara tenacitat que sempre el menaven al fi de la ruta empresa, per mal fressat, per costerut que fos el camí. Proves fefaents d'aquest tremp d'ànima en són tots els fets de la seva vida, caracteritzats sempre per una intervenció cívica desinteressada, en la que se'ns presenta ja sots l'aspecte de precursor, ja com iniciador de moltes empreses, sempre com a col·laborador de tot el que significués avenç moral o utilitari pel seu poble, com se veurà clarament seguint les someres anotacions biogràfiques que aquí podem fixar no amb l'extensió desitjable.

Donant exemple d'una cultura superior, en 1850 uns amics d'en Pers i Ricart funden el *Diario de Villanueva y Geltrú*, i entre els fundadors hi trobem al senyor Creus, el qual seguí essent-ne un constant col·laborador. Portat per aquest amor a la cultura del poble, figurà en 1877 entre els fundadors de l'Ateneu vilanoví, del qual fou el primer President; inicià, essent Alcalde, els treballs encaminats a lograr la instauració a Vilanova d'un Col·legi de PP. Escolapis, aspiració que vegé realitzada l'any 60; i quan, més tard la mai prou lloada munificència d'en Víctor Balaguer regalà a Vilanova la Biblioteca Museu del seu nom, des del dia primer del 1882 en què s'enterrà la primera pedra de l'edifici, veiem al *Cronista de Vilanova* al costat del *Trobador de Montserrat*, i sempre fou pels seus donatius i les seves aportacions intel·lectuals un amic entusiasta de la Institució, de la qual fou nomenat Vocal d'Honor. Altres proves de la seva erudició i activitat, les donà en els seus descobriments arqueològics fets a la comarca vilanovina, als quals devem els únics punts de partença seriosos que tenim per a esbossar la història de Vilanova durant les èpoques ibèrica i romana. De les seves curioses troballes en féu el biografiat varis estudis, uns d'ells publicats en el *Butlletí de l'Associació d'excursions catalanes*, en el que, a més, parlà de les seves investigacions fetes en les notables runes de Sant Miquel d'Olèrdola i en la colònia romana de Calafell. Dins el mateix ordre d'estudis se li deuen una col·lecció d'articles publicats a *La Renaixensa*, baix el títol: «Coses que passen, quals records s'esborren»; la important obra *Santas Creus*, descripció artística del famós monestir, acompanyada d'abundants dades històriques; el curiós follet *Un golpe de Estado hasta aquí desconocido en la Historia de Cataluña*, que valgué a l'autor l'honrós nomenament d'individu corresponent de l'Acadèmia de la Història, i moltes altres obres de caràcter històric o arqueològic, que anotarem al final, i, a més, una abundant col·laboració en revistes d'aquella índole, tot fet en un temps en què es tenien del tot descuidats estudis d'aquell gènere. En el fons d'aquestes sàvies aficions del nostre biografiat, hi arrelaren per sempre les seves grans amors per Catalunya, que conservà tota la vida, sense estridències ni defalliments, essent un dels precursors del

renaixement català, a propòsit del qual publicà uns interessants articles en el setmanari vilanoví *La Costa de Ponent*. La seva col·laboració a *La Renaixensa* (revista i diari) i a *La Il·lustració Catalana* (primera època), fou abundant i curulla d'interès.

Conjuntament amb aquestes investigacions i estudis, consagrà al progrés de l'agricultura, no sols comarcal, sinó la de tot Catalunya, gran part de les seves activitat i intel·ligència, i del que en aquest sentit es deu a l'il·lustre vilanoví de què parlem, no és possible ni donar-ne idea dins els límits del present reportatge. Sa magnífica organització del 1882 de lluita contra la filoxera (la primera en Espanya), portada a cap a la comarca nostra; els seus estudis i projectes de defensa contra les pedregades; les seves publicacions, ensenyances i experiències referents a viticultura i vinificació, començades ja a l'any 70, quan aquí ni es creia que existís una ciència agrícola; la seva obra importantíssima d'instauració de Sindicats Agrícols i Caixes Rurals; la seva actuació com a President del V Congrés Agrícol Catalano-Balear; la seva tasca de tants anys dins l'Institut Agrícol Català de Sant Isidre i, finalment, com a coronament de tantes i tantes empreses, el seu paper dins l'obra de l'Estany de Foix. Des d'aquells dies en què semblava somni de visionari la idea d'embassar les avingudes del riu Foix, entre Castellet i Rocacrespa, per a utilitzar les riuades, que es perdien en la mar, com aigües de regadiu, fins a la seva mort, fou sempre eix de la laboriosa gestació d'aquella obra, de la Junta d'Obres de la qual fou President fins que el desgast dels anys atuíren aquella naturalesa d'una fortitud i una sanitat admirables, que conservà fins els noranta anys l'ús íntegre de les seves facultats.

I encara serà més difícil de comprendre com en la vida d'un sol home hi hagi hagut temps i energia per a tantes empreses, si es considera que en Teodor Creus, alcalde de Vilanova durant dos bienis, que intervení en tots els fets cabdals de l'evolució ascendent de la pàtria de Cabanyes: la instal·lació del Jutjat de primera instància, la portada d'aigües potables, l'edificació de l'actual Casa de la Vila, l'obra dels ferrocarrils directes, l'Exposició Regional de 1881, les fundacions del Centre Català, Círcol Catòlic, la importantíssima Caixa d'Estalvis, etc., etc.

Es tan rar com curiós el fet que l'home que cuidava assíduament les seves propietats, que atenia als deures de la seva professió, que desempenyà càrrecs públics, que s'entregà del tot a la prosa absorbent de la redacció de reglaments, estadístiques, sol·licituds a l'Estat i tota documentació relativa a les entitats de què formava part, i que consagrava una atenció pacient a estudis històrics... li quedés temps per a escriure versos — aficions literàries de les quals en donarem unes mostres seguidament — per a col·leccionar antiguitats, per a seguir els moviments teatrals i literaris de la seva època, per a fer discrets dibuixos, per a conrear flors i estimar tant els ocells que en el jardí i les galeries de sa casa pairal (en aquells temps en què entre els homes de pro de la nostra vila s'hi comptaven els més fermes *paranyistes*) hi discorrien jolius sense cap temença...

Tal fou la vida d'en Teodor Creus i Corominas, que se'ns apareix a l'esguard retrospectiu, per l'abundor i diversitat dels seus fruits, com el conjunt de les vides de molts homes, tots excepcionalment dotats, la vibració de la qual se sentí durant més de mig segle com l'artèria motora del desenrotllo de Vilanova.

* * *

INTRODUCCIÓ (*)

(Fragment)

Veniu a mi, ninetes estimades,
Més belles que la llum d'un hermós jorn;
Esbeltes filles de la pàtria mia,
Veniu a mi, formeu-ne un cercle entorn.

Veniu a mi, que polsaré ma lira,
I si és ver que ses cordes no són d'or,
Naixen del cor els sons que d'elles broten,
I es tan hermós tot el que neix del cor!

.

Oiu-me tots, oiu-me, que en mes trobes
El crim llaors jamai encontrará,
Ni en elles cabrà mai baixesa alguna.
Que mon cor és el cor d'un català!

Tal volta trobareu que són càntigues
Cobertes de tristesa i desconsol,
Mes no oblideu que acàs per ser tan tristos
Vos són tan grats els cants del rossinyol.

Que l'home entre dolors al món venint-ne,
Sols veu córrer sa vida entre tristors,
I a força de sofrir un jorn arriba
Que en el mateix sofrir troba dolçors.

Aixins perdonau tots, si una volta,
Mon trist accent vos fa esclatar en plor,
Que ningú culparà vostra tendresa
Puix no és cap crim tenir sensible el cor.

(1856)

(*) D'una col·lecció de poesies de joventut, que l'autor deixà disposades a publicar, i que és probable que no vegeren la llum.

* * *

MEMORARE! (*)

Com a esclaus del deber a Cuba anaren,
Sens fer cas dels perills que hi correrien;
La Pàtria els demanava i oblidaren
Quant per ella, tal volta, allí perdrien.

Com a bons amb el clima allà lluitant-ne
I amb el mambís ferotge en la boscúria,
Davant de cap destorb mai reculant-ne,
Tot escombrant-ho amb catalana fúria,

Alguns caigueren per mai més alçar-se;
 Altres un membre mal ferit, perderen
 O de les febres no podent lliurar-se,
 Xacres de mal guarir ne contraguieren...

Preguem pels uns, germans, perquè la Glòria
 Els dongui Déu; dels nafrats que vinguin,
 Dels motius perquè ho són fent-ne memòria,
 Fem que un consol en llur desgràcia tinguin!

(*) Inèdita. Llegida en un festival benèfic a favor dels repatriats de Cuba.

* * *

LA FUNDACIO DE VILANOVA

LLEGENDA (Fragments)

— Senyor, digué, cosa és certa
 que sou carlà d'aquest lloc
 de la Gialtrum, i que en ella,
 sinó de dret, per abús,
 la mala costum hi regna
 d'exigir-se a sos veins,
 com si fossin de remensa
 pagesos, per a casars'
 de llur Senyor la llicència.

Mes com l'abús aquí's basa
 en què l'òfana Tuietes
 ve conreuant una borda
 pertanyent a vostres terres,
 tot queda llest i arreglat
 fent-vos de la borda entrega.

Preneu-la, noble Senyor,
 no hi fa res que'ls passats d'ella
 la reguessen amb llur suor
 i, fins la sang de llurs venes
 redemessen per els vostres,
 servint-los en pau i en guerra;
 la que ha de ser ma mulle-
 no ha menester vostra terra,
 ni, per tant, vostre permís,
 i si acàs vostra ira cega
 tractés d'anar més avant,
 llegiu la provissió aquesta
 que de la mà del gran rei
 està firmada.....

Un llamp que n'hagués
 caigut als peus del carlà
 o un senglar que en la cacera
 l'hagués trobat desarmat,
 no l'hauria de tal mena
 desconcertat, com llegint-ne,
 lo que aquelles lletres deien.

Retornà el pergami
 que esquinsar millor volguera,
 i, en mig de son desconcert,

tot fent forces de flaquesa,
digué : — Lo rei parla aquí,
deguda li és la obediència:
me restarà a mi la borda
si te'n dus tu la pagesa.

.
Com si hagués estat la casa
que va alsar-se a l'altre vora
del Torrent de la Pastera
una cuidadosa lloca
que fent cloc-cloc, als pollets,
els fa venir i apilota
quan una espiga de blat
per repartir entre ells troba.

No passaren pas dos anys
sens que deixant d'ésser sola,
rodejada se trobés
d'altres cases, menys vistoses,
per pagesos habitades,
per gent, també, que resolta
a fugir de la Gialtrú
s'havia vista la bona
idea que tingué En Pere
per lliurar-s' d'estar tot hora
que jugava amb vides i honres.

I, aixins, tant i tant creixent
aquell munt de cases noves
que al cap, sols, d'uns quaranta anys
donava una carta-pobla
aquell mateix rei que havia
a Pere mercès tant grosses
fet, en la que concedia
gràcies i franquesses moltes
als que anessen a augmentar
el llogarret que'n bona hora
de Pere havia rebut
el nom que encare avui porta,
la filla que d'ell nasqué,
la vila de VILANOVA.

* * *

BIBLIOGRAFIA

Los misterios de Villanueva, V. i G., Imp. J. Pers, 1851. *Felipe II y su siglo*, V. i G., Imprenta J. Pers, 1852. *El puñal del Rey D. Pedro*, V. i G., Imp. J. Pers, 1852. *El cólera morbo en Villanueva y Geltrú*, V. i G., Imp. J. Pers, 1854. *Estudio comparativo de las opiniones y sistemas de los principales autores sobre viticultura y vinificación*, V. y G., Imp. Milà, 1877. *El porvenir de los pueblos católicos*, per el Barón de Haulleville (traducció), Barcelona, Llibreria Religiosa, 1877. *La Arqueología i la Biblia*, Barcelona, Imp. «La Renaixensa», 1883. *Bosquejo histórico de la parte que tomaron en la lucha general contra el feudalismo... los hombres y las Universidades de los castillos de Geltrú y Cubelles y del lugar de Vilanova*, V. i G., Imp. Hurtado, Miquel i C.^a, 1883. *Santas*

Creus, descripción artística y noticias históricas, V. i G., Imp. F. Miquel y C.³, 1884. *El pasado, el presente y el probable porvenir de Villanueva y Geltrú*, V. i G., Imp. Milà, 1885. *Un golpe de Estado hasta aquí desconocido en la historia de Cataluña*, Madrid, Imp. Fontanet, 1888. *Ventajas de la enseñanza obligatoria*, V. i G., Imp. Milà, 1888. *Biografía de D. Magin Pers y Ramona*, V. i G., 1888. *Set contalles del temps vell*, V. i G., Imp. Milà, 1893. *Algunas cosas qual coneixement podria utilizar-se pera millorar las condiciones del vi*, V. i G., Imp. Milà, 1895. *La masonería y su intervención en los principales sucesos políticos de los tres últimos siglos*, Barcelona, Llibreria Religiosa, 1899. *Discurso inaugural del Quinto Congreso Agrícola Catalán*, Palma de Mallorca, Imp. Provincial, 1903. *Manual de Sindicats Agrícols y Caixas Rurals*, Barcelona, Imp. J. Puig, 1906. *L'Estany de Foix*, V. i G., Imp. «Diario», 1906. *El Reino de Dios y el Reino de Satanás*, V. i G., Imp. Social, 1913.

Col·laborà en els següents periòdics i revistes : *Diario de Villanueva y Geltrú*, *Revista Frenològica* (Vilanova i Geltrú), *La Renaixensa* (revista i diari), *Butlletí de l'Associació d'excursions catalanes*, *Boletín del Ateneo de Villanueva y Geltrú*, *Boletín de la Biblioteca-Museo Balaguer*, *Boletín de la Real Academia de la Historia*, *Revista del Instituto Catalán de San Isidro*, *L'Art del Pagès*, *La Defensa*, *La Costa de Ponent*, *La Vanguardia*, *El Diario de Barcelona*, *El Diario Mercantil*, *La Veu de Catalunya* i molts d'altres.

AGRUPACIÓ FOTOGRÀFICA VILANOVINA

Aquesta Agrupació va organitzar un concurs de fotografies i ensems una exposició de les que prengueren part en el mateix, que va tenir lloc durant els dies 1 al 10 de gener d'enguany, en les dependències del primer pis de l'Ateneu.

L'Exposició va merèixer els elogis de les persones enteses, havent-s'hi presentat obres de mèrit remarcable, com així ho féu constar el Jurat qualificador, que va quedar agraçosament impressionat de l'aportació valuosa dels aficionats vilanovins.

Les proves presentades foren 180, pertanyents als concursants senyors F. Mestres, F. Rodríguez, J. Gálvez, M. Fortuny, J. Pujol, J. Ill, J. Sirvent, F. Navarro, J. Puig, A. Foradada, Ll. Vendrell, P. Sanabra, A. Bages, F. Oliver, J. Ferrer, A. Vidal, J. Martí, J. Planas, J. Bellmunt, J. Rius, A. Pujol, M. Marcé, L. Anglada, E. Revés, J. Barenys, A. Huerta i J. Almirall.

Per al concurs feren ofrena de donatius, el senyor D. Francesc Macià, President de la Generalitat de Catalunya; l'Ajuntament de la nostra vila; D. Teodor Virgili; D. Anton Grifuls; D. Joaquim Mir; D. Joan Saburit; Empresa «Cinæs» i Societat Choral «La Unió Vilanovesa».

El Jurat qualificador que estava integrat pels notables aficionats D. Frederic Juandó, D. Rafael Martínez i D. Salvador Forcada, de l'Agrupació Fotogràfica de Catalunya, va atorgar els premis de la forma següent :

Primer premi de tema lliure : Autor, D. Alfons Foradada.

Segon premi : Autor, D. Ferran Rodríguez.

Tercer premi de tema lliure : Autor, D. Francisco Oliver.

Quart premi de tema lliure : Autor, D. Joan Sirvent.

Primer premi de tema vilanoví : Autor, D. Anton Bages.
Segon premi de tema vilanoví : Autor, D. Joan Ferrer.
Primer premi de marines : Autor, D. Alfons Foradada.
Segon premi de marines : Autor, el mateix senyor.
Primer premi tema assumpte ferrocarril : D. Josep Gálvez.
Segon premi tema assumpte ferrocarril : D. Josep Martí.

Durant els dies que restà oberta l'Exposició, desfilaren per l'Ateneu innombrables persones, havent constituït un èxit que honora els seus organitzadors.

En registrar la manifestació artística esmentada, felicitem als qui tingueren idea tan feliç i desitgem a la novella «Agrupació Fotogràfica Vilanovina» que la seva actuació vagi seguida de triomfs, car el bon començament que ha tingut en manifestar-se en públic, ha d'encoratjar els seus components per organitzar actes semblants.

TRIBUNA DE L'ASSOCIAT

La Junta de l'Associació ha cregut que plaurà als nostres consocis la nova modalitat que des d'aquesta edició ha pensat introduir a les planes del BUTLLETÍ.

PREGUNTES

1.ª Quina és la millor de les obres de consulta per utillatge i màquines de taller mecànic?

2.ª Com podria augmentar-se l'espurna d'una magneto? Pot haver-hi causes que hagin fet disminuir-la?

3.ª Quin és el mitjà o procediment més segur per destruir el corc de la fusta?

4.ª Quins són els ciments més adequats per enganxar els aïlladors de vidre o porcel·lana?

5.ª Per ampliar els coneixements de comptabilitat, quina és la millor obra editada en espanyol?

6.ª Quines són les condicions d'admissió a l'escola d'aviació civil i militar, i els anys necessaris per obtenir el títol de pilot aviador?

7.ª Quina és la millor obra de ràdio que s'ha publicat en espanyol fins a la data?

8.ª Existeix com diuen, una demostració gràfica de què vint per vint fan seixanta-cinc?

Aquesta Tribuna servirà de canvi mutu de coneixements tècnic-industrials entre els nostres associats.

La Redacció del BUTLLETÍ no es farà responsable de les respostes rebudes ni de la manca d'aquestes; no obstant, hi prendrà l'interès natural del cas, a l'objecte de moure també el dels associats, per tal que aquesta iniciativa surti reeixida.

Preguem als nostres consocis de limitar en quant els sigui possible les preguntes i respostes de manera breu i concreta.

NOTICIARI

NOMENAMENTS

Per a formar part del Patronat Local de Formació professional d'aquesta vila, el Ministeri d'Instrucció Pública i Belles Arts va nomenar, en representació de la Generalitat de Catalunya, a D. Bonaventura Gassol i a D. Joan Puig i Ferrater, i en representació de l'Ajuntament vilanoví, als senyors regidors D. Joan Bernat i Papiol, D. Marcel·lí Miró i Fora i D. Joan Segalà i Ventosa.

LA NOSTRA JUNTA DIRECTIVA

La Junta Directiva de l'Associació està constituïda de la forma següent: President, D. Josep M.ª Cucurella; Vice-president, D. Manel Tetas; Secretari, D. Josep Oliver; Vice-secretari, D. Lluís Arnabat; Tresorer, D. Ramon Nolla; Comptador, D. Joan Urgellés; Bibliotecari, D. Josep Garí; Vocals: D. Ramon Carbonell, D. Enric Harris, D. Elibert Fontanilles i D. Cristòfor Vadell.

Desitgem als companys que la componen, els millors encerts en la seva actuació.

ENSENYAMENTS TÈCNICS

S'han restablert a l'Escola Superior de Treball els estudis corresponents a l'especialitat de tècnics electricistes.

Consignem la notícia amb satisfacció, car amb la disposició esmentada s'ha fet la deguda justícia a la historia brillant que dins l'ensenyament tècnic havia conquerit la nostra Escola Industrial.

NECROLÒGIQUES

Des d'aquestes ratlles expressem la nostra condolença al nostre volgut consoci D. Pere Fort i Ferré, fent-la extensiva a sa esposa i demés família, pel traspàs del seu fill Josep Maria, desitjant que les proves d'afecte rebudes amb motiu tan trist serveixin per alleugerir la seva aflicció.

— El nostre estimat consoci D. Joan Prats i Bertrán, en l'espai d'un mes, vegé morir sa mare D.ª Josepa Bertrán i Soler i sa germana D.ª Avelina Prats i Bertrán.

Trametem el nostre sentit condol al bon amic Prats i a llur família per la doble pèrdua soferta.

— En aquestes columnes ens fem ressó del traspàs del nostre apreciat consoci D. Enric Sadurní i Soler, i enviem a la seva família el sentiment de l'Associació per la sensible pèrdua experimentada.

— Morí en aquesta vila la nostra compatricia D.ª Lluïsa Vidal, mare del nostre volgut consoci D. Pompeu Ferris, a qui i a la demés família trametem l'expressió del nostre sentiment.

CAMISERIA CORBATERIA
MITGERIA - GÉNERES DE PUNT

MAS I ROCA

CAMISERS

CASES ESPECIALITZADES PER A LA MIDA

24, PORTAFERRISSA, 26
Telèfon 17642

16, FONTANELLA, 16
Telèfon 12211

BARCELONA

HIJO DE MIGUEL

MATEU

FERROS
ACERS
TUBS
BIGUES
MAQUINARIA
UTILLATGE
CONSTRUCCIONS

BARCELONA

VALENCIA

BILBAO

MADRID

Vermouth "AQUILA ROSSA"

La primera marca nacional

Exportació de vins a tots els països

AQUILA ROSSA, S. A.

Carrer Duc de la Victòria, 14 - Vilafranca del Penedès

Construccions en marbres i pedra

P. Gallés Alegre

Marbrista

Treballs per a obres, graons, taulells,
aiguers, piques, escalfapanxes, tombes,
panteons, làpides, etc., etc.

Diputació, 82 : Telèf. 30545 - Barcelona

CARGADOR DE TINTA CHINA

una novedad que facilita mucho el trabajar con tinta china.

Sus ventajas:

Depósito irrompible de caucho vulcanizado, de fácil manejo.

El tira líneas o el pincel se llenan en dosis exacta mediante una presión del dedo.

No se ensucian ni el dibujo, ni las manos.

La tinta china puede gastarse hasta la última gota; está protegida contra el polvo.

Las papelerías y casas del ramo mantienen un depósito del cargador de tinta china Pelikan.

GONTER WAGNER · HANNOVER

Jo SOC UN HOME MOLT
PRÀCTIC I ECONÒMIC

HE SATISFET EL MÁXIM
DELS MEUS DESITJOS
COMPRANT ELS

PANYOS

PER ALS TRAJOS I
ABRICS A LA GRAN
PANYERIA

LA TEXTIL CATALANA

DE LA FÀBRICA
directament al
consumidor, sen-
se intermediaris

Trinxeres des de **35 pessetes**

Esplèndids assortits d'estams garantits des de **40 Ptes.** «corte».

PER A OBTENIR UNA BONA CONFECCIÓ
disposem d'un excel·lent tallador de primer ordre i sols cobrem
60 i 75 Pessetes per les bones «hetxures» d'un vestit.

Panyos - Novetats - Confeccions

La Textil Catalana

Plaça de l'Angel, 1 · **BARCELONA** · Tapineria, 2